

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Cap. XXII. Cap. 37. de Electione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

rulo approbati curabit; si nullus superfit, sex noves approbandos à Capitulo eligat, è quibus sextres assumet ad concursus. 2. Quòd anno, quo Episcopus Synodum celebrare debet, elapso, mortuoque uno è sex Scrutatoribus, cæteri potestate carent, iisque uti non debet Episcopus ad concursum, quòd licet tres Examinatores Synodales sufficiant ad concursum, cum nihilominus accedere possit, ut aliquis suspectus sit, aut aliquam requisitarum dotium careat, numerusque Scrutatorum ex culpâ aut negligentia Episcopi non sit integer, Congregatio judicavit, hoc in casu cessare potestatem aliorum Scrutatorum.

Respondet 3. eandem Congregationem consultam circa concursum & scrutinium à tribus aut quatuor Scrutatoribus Synodalibus, & tribus quatuorve deputatis ab Episcopo factum, an hæc forma à Concilio præscripta adversarentur, ita, ut Curæ provisio esset nulla, & Cura reservata? Respondisse Concilio satisfactum non fuisse, Collationem esse nullam, & ad Pontificem ex Bulla PII V. devolutam.

Probabile est istas Declarationes spectare loca, in quibus tempus celebrandæ Synodi ab usu determinatum est, aut alio modo, quo tempore elapso Episcopus eam convocare nequit; aliis casibus propositis providere facilius fuisset, per convocationem Synodi, in quâ necessarij Scrutatores eligerentur.

CAPUT XXII.

Caput 37. de Electione.

HIC INNOCENTIUS III. irritat personæ nondum Religiosæ electionem ad Abbatiam, idèd quòd nullus fieri debeat Religiosus ob promissionem, aut spem Abbatia. Cum Abbatia sint Beneficia Regularia curam animarum habentia; FAGNANUS indè sumit occasionem quærendi an Curæ Regulares dandæ sint ad concursus? respondetque, certum esse concursum non habere locum in Curis Regularibus, quia affectatæ sunt Religiosis Professis Ordinis: publicatur autem concursus, ut omnes qui periculum facere volent, se sistant, omnesque recipiuntur, quorum alij nomina mittere volunt. Præterea Concilium Cap. 11. Sess. XXV. de Regular. statuit modum, quo ejusmodi Curæ dari debeant, satisque esse judicavit, ut dentur cum scrutinio & approbatione Episcopi. Denique, Congregatio id pluries declaravit.

Respondet 2. locum esse dubitandi, an idem sit de casibus, in quibus dantur in Commendam, & credit, nihilominus eas concursus non esse obnoxias, etiam in illis casibus, quod probat per naturam Commendæ, quæ statum Beneficii non mutat, quantolibet tempore duret, undè fit, ut in singulis vacationibus hæ Curæ possint conferri Religiosis, erga quos locum non habet concursus. Adjicit, quòd in Cap. 18. Sess. XXIV. quòd concursus instituit, silet Concilium de Curis in Commendam datis: itaque illas complexum non est: & præterea de iis nominatim agit Cap. 21. Sess. XXIV. de Regular. ibique jubet, ut in posterum conferantur in Titulum. Denique Concilium non complectitur Curas in Commendam in Decretis circa Curas, quod probatur per Cap. 8. Sess. VII. & Cap. 8. Sess. XXI. junctis simul. In primo, postquam Concilium Ordinarjo permisit quotannis visitare Ecclesias animarum curâ oneratas, non obstante omni exemptione, ipsi contedit eandem facultatem in altero erga Monasteria animarum curam habentia atque in Commendam data, & sic insinuat, se de illis Curis locutum non fuisse in primo.

Objicit sibi, Commendas hodiè Titulos exæquare; & respondet, id hoc in casu deficere, quia Declaratio declaravit Cap. 18. laudatum sæcularia Beneficia tantum complecti.

Sibi etiam objicit hujus Decreti rationem produci ad Curas in Commendam, quippe quæ alia non sit,

quàm Votum, ut Curæ Dignioribus dentur; respondetque, objectionem nimis probare, quoniam ratio Concilii locum habet in Curis Regularibus in Titulis habitis, in Vicariis Perpetuis, in Curis Patronatibus Laicalis, & in multis aliis, quæ procul dubio à concursu immunes sunt.

Sermonem claudit hoc principio. Statuta Juri Communi contraria non extenduntur ab uno casu ad alterum, quod quidem principium argumento congruit; nam concursus institutio circa collationem Curarum, est Statutum singulare, Juri Communi contrarium plenam eligendi libertatem Collatoribus tribuenti.

CAPUT XXIII.

Caput 4. de ætate & qualitate Eligendorum

HIC prohibet ALEXANDER III. conferri Curas iis, qui non habent scientiam, mores & ætatem requisitas à Concilio; quoniam in concursu ad Curas discutendæ sunt personæ, quæ se stiterunt, aut vocatæ fuerunt, super his tribus qualitatibus perinde ac super prudentia. FAGNANUS hic etiam de illo loquitur ad expositionem Cap. 18. Sess. XXIV. quod cum instituit, juxta Declarationes Congregationis principia observat, standum non esse ordini litteræ in enumeratione harum dotium, quia si Textus hic & quidam alij scientiam antè mores & ætatem scribunt, plures alij eam ultimo loco ponunt. Tum dicit, in concursu scrutinium fieri non debere circa solam scientiam, sed etiam circa tres alias qualitates, mores, ætatem, prudentiam, diligenterque ponderatis omnibus, eligendum esse eum, qui ceteros vincit dotibus ad regimen animarum magis conducentibus; virum, de cujus bonis moribus constat, anteponendum esse illi, cujus vita incognita est, quamvis doctior videatur, multò magis si pravis moribus famosus sit, concursum fore nullum, si scrutinium super his omnibus qualitatibus non ferret, necessarium non esse, ut Scrutatores referant id, quod de singulis judicant, sed sufficere, ut declarent circa singulos, an sit idoneus necne; eos vota vivâ voce edere debere, non calculis occultis, nihilque aliud Notario scribendum tradere, quàm *hic approbatus est, illi non sunt*. Post has observationes duas quæstiones expendit; 1. An Episcopus teneatur eligere digniorem? & postea quòd non elegerit, an Candidati ab ejus judicio provocare possint? discussâ quæstione juxta jus commune, Concilium Tridentinum & Constitutionem PII V. circa collationem Curarum, probat neque Tridentinum appellationem hanc approbare, sed eam autorisari ab illâ Constitutione, cujus verba diserta refert. Quæstionem incidentem proponit, scilicet, an necessarium sit, ut appellans aliquam afferat probationem iniquitatis iudicii, à quo provocat, priusquam judex superior novum scrutinium decernere possit, probatque per Constitutionem & multas observationes gravissimas, scrutinium decerni debere antè probationes sufficientes iniquitatis iudicii, aliàs scrutinium inutile futurum esse, quoniam fit ad statuendum de hac iniquitate. Adjicitque, Congregationem ab appellante exigere, ut aliquam ostendat injustitiæ speciem, & iudicium Episcopi aliquam suspitione oneret, & laudat quoddam exemplum hujus sententiæ Congregationis.

Quæstio altera spectat notas, aut signa, ex quibus nosci potest, an iudicium Episcopi suspectum sit injustitiæ. Auctor refert factum, in cujus circumstantiis plures notæ ejusmodi reperiuntur, mox aliud retulerat, in quo alia occurrunt. Signa præcipua sunt, si is, qui prælatus est, domesticus sit, si eadem sit conditio aliquot Scrutatorum, & aliquis eorum aliquod emolumentum ex hac electione perceperit, v. g. si ejus muneri se successurum speravit, si Scrutatores in conquerentis responsiones argumentati sunt: responsiones autem alterius nulla difficultate opposita